

Didàctica de la música I

Codi: 102039
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Albert Casals Ibáñez
Correu electrònic: Albert.Casals@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Blanca Pujol Corominas

Prerequisits

Les persones que vulguin matricular-se d'aquesta assignatura han d'acreditar haver superat el nivell d'estudis musicals equivalents al Grau Elemental o equivalent. En cas de no haver seguit estudis musicals reglats, es farà una prova de nivell específica.

Objectius

1. Comprendre els principis bàsics que fonamenten l'educació musical a les etapes d'Infantil i Primària
2. Conèixer i practicar els processos d'ensenyament-aprenentatge específics de l'àrea en les diferents etapes i cicles.

Competències

Educació Infantil

- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons per promoure l'educació auditiva, rítmica i vocal.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la percepció i expressió musicals, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, comunicar-se i compartir en contextos educatius i formatius.

- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.
- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la pràctica d'escriptura, composició i reconeixement d'anàlisi a través de les tecnologies de la informació i la comunicació.
2. Aprendre a establir relacions entre els diferents llenguatges artístics prenent com a centre la teoria i la praxis de l'activitat musical.
3. Aprofundir en els diferents continguts musicals necessaris per a la docència en l'etapa de primària.
4. Comprendre els processos didàctics i les bases metodològiques que fonamenten l'ensenyament -aprenentatge de la música.
5. Conèixer i dominar a nivell d'expressió, comprensió i creació els elements propis del llenguatge musical.
6. Estar capacitat per a cantar i fer cantar en grup, escoltant i respectant a la resta.
7. Estar capacitat per a treballar en equip.
8. Estar capacitat per reflexionar i adequar les intervencions didàctiques en diferents contextos i situacions educatives.
9. Estar capacitats per cantar i fer cantar en grup, escoltant els altres i respectant els altres.
10. Estar capacitats per treballar en equip.
11. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió expressiva i perceptiva de la veu, la cançó, el cant coral i la direcció musical.
12. Reconèixer el valor de les activitats musicals relacionades amb el cant, la cançó i la direcció musical en la formació de la persona i el paper fonamental que té a les activitats escolars.
13. Saber entendre, analitzar i comparar textos pertanyents a diferents dominis del pensament, la cultura i les arts amb els seus possibles vinculacions amb el fet musical.
14. Saber, entendre, analitzar i comparar textos que pertanyin a diferents dominis de pensament, la cultura i les arts amb les seves possibles vinculacions amb el fet musical.
15. Saber explicar les principals conseqüències de la incidència de l'ensenyament de les arts en la formació cultural, personal i social de les persones.
16. Ser capaç de dissenyar activitats dels diferents blocs de continguts de la matèria, d'acord amb els principis metodològics bàsics.

Continguts

1. Característiques de l'ensenyament-aprenentatge de la música:

- de la vivència individual a la pràctica col·lectiva
- un enfocament socioconstructivista del procés d'ensenyament-aprenentatge
- aprenentatge significatiu ("fer música per aprendre música")

- parlar de música per aprendre

2. Les competències específiques de l'àrea de música en les seves tres dimensions: escoltar, interpretar i crear
3. Els contextos de pràctica musical (cançó, audició, pràctica instrumental, dansa i moviment) i el llenguatge musical. Estratègies i recursos docents.
4. Metodologia per a l'ensenyament-aprenentatge de la música

Metodologia

SUPERVISADES

Tutories i altres activitats tutoritzades.

AUTÒNOMES

Cercar materials i elaborar propostes didàctiques.

Realització de treballs reflexius a partir de lectures específiques de didàctica de la música.

DIRIGIDES

Exposicions per part del professorat dels continguts dels quatre grans blocs del programa. Es partirà d'exposicions d'activitats pràctiques i es conduirà el procés reflexiu que permeti la descoberta i la comprensió de les bases i els principis fonamentals de l'educació musical

Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran de forma autònoma

Realització d'activitats musicals col·lectives i en petit grup. Inclou l'anàlisi de documents, resolució de problemes i estudi de casos, entre altres estratègies.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencials amb tot el grup	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades	30	1,2	3, 4, 5, 8, 11, 16
Tipus: Autònomes			
Activitats autònomes	75	3	1, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Per poder superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat cada un dels apartats.

En els debats es valorarà el grau de participació i el nivell de reflexió de les aportacions.

L'actitud i participació activa durant el procés d'ensenyament i aprenentatge són fonamentals.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Pels aspectes genèrics, l'avaluació es regirà d'acord amb el document "Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació" aprovat per la COA a 28 de maig de 2015 (<http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>)

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi individual d'una situació musical	20	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16
Proposta didàctica	40	0	0	4, 5, 8, 11, 16
Tasques breus (debats, reflexions, propostes d'activitats, etc.)	20	0	0	2, 3, 4, 12, 13, 15, 16
Treballs sobre lectures	20	0	0	2, 3, 4, 7, 10, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

GENÈRICA

- ALCÁZAR, A. (ed.) (2008). La Competencia artística : creatividad y apreciación crítica. Madrid : Secretaría General Técnica, Subdirección General de Información y Publicaciones.
- ARÓSTEGUI, J.L. (ed.) (2014). La música en Educación Primaria. Manual de formación del profesorado. Madrid: Dairea.
- BLACKING, J. (1994). Fins a quin punt l'home és music?. Vic: Eumo. (Versió original en anglès, 1976).
- BONAL, E.; HERNÁNDEZ, M. & QUEROL, E. (2006). Cómo enseñamos el lenguaje musical en la escuela de música municipal de Can Ponsic de Barcelona. Quodlibet: Revista de especialización musical, 35, 82-99.
- BORDONS, G.; CASALS, A. (2012). Poesia, música i escola: un triangle sonor. Temps d'Educació, 42, 11-30.
- CALDERÓN, D. (ed.). Expressió Musical a Primària. Barcelona: Publicacions de la UB.
- CARRILLO, C.; VILAR, M. (2014). El perfil profesional del profesorado de música: una propuesta de las competencias deseables en Ed. Primaria y Ed. Secundaria. Revista Electrónica de LEEME, 33, 1-26. Disponible a: <http://musica.rediris.es/leeme/revista/carrillo&vilar14.pdf>
- CELESTE, B.; DELALANDE, F.; DUMERIER, E. (1995). L'enfant, du sonore au musical. Paris: Buchet/Chastel & INA.
- DELIÈGE, I.; SLOBODA, J. (1995). Naissance et développement du sens musical. Paris:PUF. Versió en anglès: Musical Beginnings. Origins and Development of Musical Competence. Oxford University Press, 1996.
- DELALANDE, F. (1991). Introducción a la creación musical infantil. Música y Educación, 8, 315-328.

- DÍAZ, M.; FREGA, A. L. (1998). La creatividad como transversalidad al proceso de educación musical. Vitoria-Gasteiz: Amarú.
- FUBINI, E. (2004). Música y lenguaje en la estética contemporánea. Madrid: Alianza.
- GIRÁLDEZ, A. (coord.) (2014). Didáctica de la música en primaria. Madrid: Síntesis.
- GLUSCHANKOF, C.; PÉREZ-MORENO, J. (eds.) (2017). La música en la educación infantil: investigación y práctica. Madrid: Dairea.
- GONZÁLEZ-MARTÍN, C. (2014). Metodologia d'ensenyament-aprenentatge de les cançons i repertori. A Calderón, D. (Ed.) Expressió Musical a Primària. Barcelona: Publicacions de la UB.
- HARGREAVES, D.J.; NORTH, A.C. (Eds) (1997). The social psychology of music. New York: Oxford University Press.
- HEMSY DE GAINZA, V. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. Música y Educación, 24, 17-24.
- HENNESSY, S. (1995). Music 7-11. Developing primary teaching skills. Londres: Routledge.
- LLUVERAS, N.; VALLS, A.; VILAR, M. (1994). La cançó a l'etapa primària. Bellaterra: ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- MACDONALD, R.; HARGREAVES, D.J. i MIELL, D. (2002). Musical Identities. Oxford: Oxford University Press.
- MAIDEU, J. (1997). Música, societat i educació. Berga: Amalgama.
- MALAGARRIGA, T.; VALLS, A. (2003). La audición musical en la Educación Infantil: propuestas didácticas. Barcelona: CEAC.
- MALAGARRIGA, T.; MARTÍNEZ, M. (2010). Tot ho podem expressar amb música. Barcelona: Dinsic.
- MARTÍ, J. (2000). Más allá del arte: la música como generadora de realidades sociales. Sant Cugat del Vallès: Deriva.
- OCAÑA, A. 2001. Recursos didáctico-musicales para trabajar en Primaria. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- MARTÍ, J.M. (2016). Aprendizaje musical para niños. Metodologías y sistemas pedagógicos de la didáctica musical. Barcelona: Redbook Ediciones.
- McPHERSON, G.E.; WELCH, G.F. (2012). The Oxford Handbook of Music Education (2 vols.). Oxford: Oxford University Press.
- MIRALPEIX, A. (2012). iMúsica: educación musical con el iPad y el iPhone. Eufonía, 56, 27-35.
- PASCUAL, P. (2002). Didáctica de la música. Madrid: Prentice Hall.
- PUJOL, M.A.; SERRA, J. (1998). La dansa catalana en l'ensenyament primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Dept. de Cultura.
- SMALL, C. (1989). Música. Sociedad. Educación. Madrid: Alianza Editorial. (Versió original en anglès, 1980)
- SWANWICK, K. (2000). Música, pensamiento y educación (2a ed.). Madrid: Morata. (Versió original en anglès, 1988).
- TAFURI, J. (2006). ¿Se nace musical? Como promover las aptitudes musicales de los niños. Barcelona: Graó.
- TORNOS, X.; MALAGARRIGA, T.; GÓMEZ, I. (2009). Dos enfoques en enseñanza del lenguaje musical. Música y Educación, 77, 50-63.
- VALLS, A.; CALMELL, C. (2010). La música contemporània catalana a l'escola. Barcelona: DINSIC.
- VILAR, M. (2004). Acerca de la educación musical. Revista Electrónica de LEEME, 13. Disponible a: <http://musica.rediris.es/leeme/revista/vilarm.pdf>
- WAGNER, C. (1966). Aprenguem a fer cantar. Barcelona: Hogar del libro.
- YOUNG, S. (2009). Music 3-5. Oxon: Routledge.

METODOLOGIES

- BACHMANN, M. L. (1984). La rythmique Jaques-Dalcroze. Neuchâtel: La Baconnière. (Ed. en castellà: La Rítmica Jaques-Dalcroze una educació per la música y para la música. Madrid: Pirámide, 1998).
- BARNIOL, E. (1998). Pensamiento pedagógico y acción educativa de Zoltán Kodály. Música y Educación, 35 (11,3), pp.85-102.
- CASALS, J. (1993). El método Ireneu Segarra. Música y Educación, 16, 51-74.
- CHAPUIS, J.; WESTPHAL, B. (1980). Sur les pas d'Edgar Willems. Fribourg: Pro Musica.
- DÍAZ, M.; GIRÁLDEZ, A. (2007). Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes. Barcelona: Graó.
- HEGYI, E. (1999). Método Kodály de Solfeo I y II. Madrid: Pirámide.
- ORFF, C.; KEETMAN, G. (1950-1954). Musik für Kinder. 5 vols. Mainz: Schott.
- PAYNTER, J. (1999). Sonido y estructura. Madrid: Akal.
- SANUY, M., GONZÁLEZ SARMIENTO, L. (1969). Orff-Schulwerk-Música para niños. Introducción.. Madrid: Unión musical española.
- SCHAFER, R.M. (1994). Hacia una educación sonora. Buenos Aires: Pedagogías Musicales Abiertas.
- STEEN, A. (1992). Exploring Orff. A teacher's guide. Mainz: Schott.
- SUZUKI, S. (2007). Vivre c'est aimer. Marsella: Corroy
- SZÖNYI, E. (1976). La educación musical en Hungría a través del método Kodály. Budapest: Corvina. (Ed. en anglès, actualitzada: Kodály's principles in practice: an approach to music education through the Kodály method. (5ª ed. rev.) Budapest: Corvina. 1990)
- TOMATIS, A. (1987). L'oreille et la voix. Paris: Robert Laffont.
- VANDERSPAR, E. (1990). Manual Jaques-Dalcroze. Principis i recomanacions per a l'ensenyament de la rítmica. Barcelona: P. Llongueres.
- WARD, J. (1953). Musique (diversos volums). Tournai: Desclée et Cie
- WILLEMS, E. (1975). La valeur humaine de l'éducation musicale. Bienne: Pro Musica. (Trad. al castellà: El valor humano de la educación musical. Barcelona: Paidós, 1981).
- WILLEMS, E. (1976/77). L'oreille musicale. Tome I et II. 4a ed. Fribourg: Pro Musica. (1a ed. 1946). (Trad. al castellà: El oído musical. Madrid: Paidós, 2001).

CANÇONERS

- BONAL, E; CASAS, M.; CASAS, N. (2005). Diversitat. Cançons, danses,...activitats i recursos per a la convivència en la diversitat. Barcelona: Fundació Jaume Bofill / Generalitat de Catalunya. Disponible a: http://www.entrecultures.org/04_calidos/diversitat.htm
- BONAL, M.D.; MARTORELL, M. (1967-1999, amb múltiples reedicions). ESQUITX (de l'1 al 5). Barcelona: mf.
- CASELLAS, M., MANENT, R., ROMA, R. i VILAR, R. (2001). Cançoners de butxaca. sempre hi ha una cançó. Tarragona: El Mèdol / Centre de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.
- CRIVILLÉ, J. (1981) Música Tradicional Catalana (I) - Infants. Barcelona: Clivis
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2001). Cançons populars i tradicionals a l'escola. Disponible a: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/doc_20517154_1.pdf
- MAIDEU, J. (1991). Assaig. Cançons i exercicis (2a ed.). Vic: EUMO.
- MAIDEU (1992). Llibre de cançons - Crestomatia de cançons tradicionals catalanes. Vic: EUMO.
- ORTS, M. (ed). PRODIEMUS (Propostes, Reflexions, Orientacions i Didàctica Interdisciplinària per a Educar a través de la Música). <http://www.prodiemus.com/canconer/>
- PUIG, A., PADILLA, R. (2013). El cançoners de tothom. Barcelona: Bonal·letra Alcompàs.

